

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра економіки підприємства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

_____ С.В. Подкопаєв

«_____» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ННД. 2.1. Міжнародна політична економія

Рівень освіти: третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 051 Економіка
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Економіка
(назва освітньої програми)

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна політична економія» для аспірантів за спеціальністю 051 Економіка.

«___» _____ 2020 року. – 8 с.

Розробник: Далевська Наталія Михайлівна доц., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки підприємства

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри економіки підприємства

“___” _____ 20__ р. _____ (Хобта В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Протокол № ___ від. “___” _____ 20__ р.

“___” _____ 20__ р. Голова _____ (Ляшок Я.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

	Форма навчання	
	денна	заочна
Статус	обов'язкова	обов'язкова
Обсяг в кредитах ЄКТС	6,0	6,0
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180	180
лекції:	32	16
практичні заняття:	16	8
лабораторні заняття:	-	-
семінари:	-	-
самостійна робота:	132	156
Форма підсумкового контролю	залік	залік

Передумовою для вивчення дисципліни є засвоєння наступних дисциплін: основи економічної теорії, політекономія, історія економіки та економічної думки, глобальна економіка.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни:

- надати аспіранту цілісне представлення щодо тенденцій розвитку світової господарської системи на сучасному етапі, впливу політичних факторів на процеси економічної глобалізації та функціонування міжнародних економічних організацій;
- сформувати компетенції аспіранта в сучасних теоріях та методах дослідження функціонування економічних, політичних, соціальних інститутів, що визначають і регулюють сутність, характер, поле, спрямованість та результативність зв'язків і відносин між суб'єктами різних рівнів в межах світової економічної системи;
- сприяння теоретичній підготовці аспіранта для вирішення завдань дисертаційних досліджень у галузі економіки.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння категорійно-поняттєвого апарату міжнародної політичної економії;
- окреслення основних законів і закономірностей розвитку світової господарської системи;
- вивчення взаємозв'язків між політичними та економічними процесами у світовій господарській системі;
- визначення місця і ролі держави в міжнародних економічних відносинах.
- набуття знань про тенденції у процесах глобалізації світової господарської системи.

Компетенції аспіранта, які формуються в результаті освоєння дисципліни

Загальні компетенції:

ЗК 1. Дослідницькі здатності. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних досягнень, вміння формулювати нові підходи задля рішення теоретичних та практичних задач у наукових дослідженнях.

ЗК 5. Міжнародний кругозір. Здатність працювати у великій інтернаціональній групі, ставитися із повагою до національних та культурних традицій, способів роботи інших членів групи.

ЗК 7. Викладацькі здатності. Спроможність мотивувати слухачів та рухатися до спільної мети. Проводити навчання студентів першого та другого освітньо-наукових рівнів на лекційних, практичних та лабораторних заняттях.

ЗК 8. Етичні зобов'язання. Здатність демонструвати прихильність до етичних зобов'язань та етики поведінки в наукових дослідженнях.

Фахові компетенції:

ФК 1. Дослідницькі здатності в області економічних процесів. Здатність застосовувати знання для постановки і вирішення актуальних наукових задач, обґрунтування та використання

відповідних методів дослідження розвитку економічних процесів в господарських системах держави та підприємств.

ФК 2. Дослідницькі здатності в області економічних процесів. Компетентність виконувати оригінальні дослідження та досягати поставленої мети задля генерації нових та вдосконалення існуючих досягнень у цій предметній області.

ФК 10. Здатність до критики та оцінювання. Компетентність інтерпретувати результати експериментів, брати участь у дискусіях із досвідченими науковцями та експертами з практичного впровадження результатів роботи, стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.

Програмні результати навчання:

РН 1. Використання інформаційних ресурсів, теоретичних та технічних методів, програмних засобів та комунікаційних технологій у науковій діяльності.

РН 5. Здатність робити огляд та пошук інформації в спеціалізованій літературі, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, он-лайн ресурси.

РН 9. Знати та розуміти методи дослідження економічних систем на підставі теоретичних уявлень щодо процесів, які в них протікають та механізмів взаємодії їх компонентів із урахуванням організації зв'язків між окремими функціональними складовими.

РН 10. Знати та розуміти сучасні методи підвищення ефективності та оптимізації якості функціонування економічних процесів в господарських системах держави, регіону та підприємств.

3. Очікувані результати навчання

Основними очікуваними результатами навчання є оволодіння аспірантами наступними вміннями:

- аналізувати особливості функціонування світового політико-економічного простору;
- систематизувати та розширяти категорійний і класифікаційний апарати визначення кола проблем, які формують тенденції та закономірності розвитку світової господарської системи;
- визначати національні економічні інтереси України в світі, що глобалізується, і можливості їх реалізації.
- розробляти відповідні стратегії з тактичними механізмами, які були б спрямовані на створення сприятливих передумов функціонування суб'єктів господарювання за умов глобальної економічної конкуренції.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль засвоєних аспірантами знань здійснюється на практичних заняттях у формі опитувань. Контроль за самостійною роботою аспірантів та якістю освоєння ними поточного навчального матеріалу здійснюється шляхом усних та письмових опитувань (в формі тестування).

Семестровий контроль проводиться у формі заліку з дисципліни «Міжнародна політична економія» в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань аспірантів здійснюється за 100-бальною шкалою та двобальною («зараховано», «не зараховано») для заліку. При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань аспірантів за різними шкалами:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90-100	зараховано
74-89	
60-73	
0-59	не зараховано

Під час семестрового контролю враховуються результати усіх видів роботи відповідно до розподілу балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань аспіранта здійснюється за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують аспіранти денної форми навчання:

Поточний контроль								Максимальний бал, що повинен набрати аспірант	Форма контролю
Пр. 1	Пр. 2	Пр. 3	Пр. 4	Пр. 5	Пр. 6	Пр. 7	Пр. 8		
10	12	12	12	12	12	15	15	100 балів	Залік

Розподіл балів, які отримують аспіранти заочної форми навчання:

Поточний контроль				Максимальний бал, що повинен набрати аспірант	Форма контролю
Пр. 1	Пр. 2	Пр. 3	Пр. 4		
25	25	25	25	100 балів	Залік

Програма навчальної дисципліни 6.1 Основні теми дисципліни

Тема 1. Категорійно-поняттєвий апарат міжнародної політичної економії

Основні парадигми формування концептуальної мережі категорійно-поняттєвих утворень міжнародної політичної економії. Ідеалістично-ліберальна пізнавальна традиція. Реалізм. Прагматизм. Екзистенціалізм. Загальносистемна комплементарність концептуальної мережі категорійно-поняттєвих утворень міжнародної політичної економії.

Тема 2. Методологічні принципи міжнародної політичної економії

Новітні методи інтеграції природничо-наукового та соціогуманітарного знання за логікою тенденцій розвитку світової господарської системи. Біфуркаційний характер розвитку світової господарської системи. Т - біфуркації, С - біфуркації, Е - біфуркації. Природа і динаміка соціальної самоорганізації. Політична акторність в міжнародній політичній економії. Методологічні принципи міжнародної політичної економії: холізм, детермінізм, інформаційність. Природа логічних форм міжнародної політичної економії.

Тема 3. Теоретико-методологічні засади джерел розвитку сучасної міжнародної політичної економії

Особливості розвитку сучасної міжнародної політичної економії. Міждисциплінарний характер міжнародної політичної економії. Когнітивний напрям дослідження проблем міжнародної політичної економії. Глобальна соціальність у контексті співпраці та протиборства суб'єктів міжнародних відносин. Онтологія джерел розвитку сучасної міжнародної політичної економії.

Тема 4. Інституціональні особливості розвитку світової господарської системи у предметному просторі міжнародної політичної економії

Сутність та напрями функційної трансформації суб'єктів міжнародних відносин. Особливості процесів соціалізації, інституціоналізації та легітимації в межах світового політико-економічного простору. Питання ефективності міжнародних інститутів.

Тема 5. Еволюція світового політико-економічного простору

Аксіоматичні засади структурування світового політико-економічного простору. Вплив інформатизації на структурування світового політико-економічного простору. Конкурентні переваги суб'єктів господарювання, що оперують глобально. Економічний детермінізм. Глобальна суспільна трансформація: від систем ієрархічної диференціації до систем функціональної диференціації. Механізм відтворення світового політико-економічного простору. Рентоорієнтовані соціальні мережі як структурна основа світового політико-економічного простору.

Тема 6. Інституціоналізація глобального управління

Визначення змісту глобального управління у контексті ефективної комунікації суб'єктів міжнародних відносин. Соціальні цінності суб'єктів світового політико-економічного простору у структурі відносин глобального управління. Комунікативна структура взаємодії акторів міжнародних відносин в межах світового політико-економічного простору та закономірності інституціоналізації глобального управління.

Тема 7. Розвиток інтеграційних процесів у світовій господарській системі

Формування базових цінностей розвитку інтеграційних процесів у світовій господарській системі. Соціально-структурна детермінація форм вияву розвитку інтеграційних процесів у світовій господарській системі. Напрями трансформації міжнародних економічних відносин у контексті сучасних тенденцій розвитку інтеграційних процесів у світовій господарській системі. Інституціоналізація інтересів акторів міжнародних відносин на засадах стратегічного партнерства.

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Категорійно-поняттєвий апарат міжнародної політичної економії	2	1
2	Тема 2. Методологічні принципи міжнародної політичної економії	2	1
3	Тема 3. Теоретико-методологічні засади джерел розвитку сучасної міжнародної політичної економії	2	1
4	Тема 4. Інституціональні особливості розвитку світової господарської системи у предметному просторі міжнародної політичної економії	2	1
5	Тема 5. Критерії оцінювання результатів навчання	4	2
6	Тема 6. Інституціоналізація глобального управління	2	1
7	Тема 7. Розвиток інтеграційних процесів у світовій господарській системі	2	1
Усього годин		16	8

6.3 Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття з дисципліни «Міжнародна політична економія» не передбачені навчальним планом аспірантів спеціальності 051 Економіка.

6.4 Індивідуальні та/або групові завдання

Не передбачено навчальним планом аспірантів спеціальності 051 Економіка.

7. Література

7.1 Основна

1. Далеvська Н. М., Інституціонально-інтегративні виміри модернізації світової господарської системи: монографія / Н.М. Далеvська. – Покровськ: ДонНТУ, 2018. – 395 с.
2. Oatley T., *International Political Economy* / T. Oatley. – Taylor and Francis Group, 2019. 538 p.
3. Далеvська Н. М., Інституціонально-інтегративні детермінанти розвитку світової господарської системи: концепт міжнародної політичної економії дис. д-ра наук: 08.00.01 / М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. Черкаси, 2020. 474 с.
4. Walter A., Sen G., *Analyzing the Global Political Economy* / A. Walter, G. Sen. – Princeton University Press, 2009. – 370 p.
5. *Routledge Encyclopedia of International Political Economy* / edited by R.J. Barry Jones. – Taylor and Francis Group, 2001. 1502 p.
6. Філіпенко А. Політекономія світового господарства. Журнал Європейської економіки. 2012. Т. 11. № 1. С. 4–13.
7. A model for estimating social and economic indicators of sustainable development / N. Dalevska, V. Khobta, A. Kwilinski, S. Kravchenko // *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2019. Vol 6. № 4. P. 1839–1860.

7.2 Додаткова

8. Кузьмін О.Є. Глобальна економіка: навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, І. В. Литвин. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 300 с.
9. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / Под ред. А.А.Гриценко. – Х.: Форт, 2008.- 928 с.
10. Шергін С. Парадигмальна еволюція в політології міжнародних відносин. URL: http://cathedra.io.ua/s424830/sergiy_shergin._paradigmalna_evolyuciya_v_politologie_mijnarodnih_vidnosin
11. Куц Г. М. Неолібералізм: основні ідеї та інтерпретації. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна / Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Х. : Видавництво ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2010. № 912 : сер. «Питання політології». Вип. 17. С. 174–183.
12. Шаповалова О. Структурна роль міжнародних інститутів у системі міжнародних відносин. Науковий вісник Дипломатичної Академії України. 2010. Вип. 16. С. 212–218.
13. Ішмуратов А. Конфлікт і згода (основи когнітивної теорії конфліктів). Київ, 1996. 192 с.
14. Гнатюк М. Міжнародний актор та політична суб'єктність у дискурсі реалістського і ліберального підходів. Наукові записки НаУКМА. Політичні науки. 2014. Т. 160. С. 44–48.
15. Савчук В. С. Міжнародна, або глобальна, політична економія. Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. Спец. вип. Методологічні проблеми сучасної політичної економії / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» / відп. ред. О. О. Беляєв. К. : КНЕУ, 2011. С. 175–185.
16. Гальчинський А. Економічний розвиток: методологія оновленої парадигми. Економіка України. 2012. № 5. С. 4–17.
17. Луман Н. Общество как социальная система / пер. с нем. А. Антоновского. М. : Логос, 2004. 232 с.
18. Роулз Джон. Політичний лібералізм / пер. з англ. О. Мокровольського. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. 382 с.
19. Поланьї К. Великая трансформация: Политические и экономические истоки нашего времени / пер. с англ. А. А. Васильева, С. Е. Федорова, А. П. Шурбелева. Под общ. ред. С. Е. Федорова. СПб. : Алетейя, 2002. 314 с.

20. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций и преобразование мирового порядка / пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. М. : ООО «Издательство АСТ», 2003. 603 с.
21. Арриги Дж. Долгий двадцатый век: Деньги, власть и истоки нашего времени / пер. с англ. А. Смирнова и Н. Эдельмана. М. : Издательский дом «Территория будущего», 2006. 472 с.
22. Валлерстайн И. Исторический капитализм. Капиталистическая цивилизация / пер. с англ. К. А. Фурсова. М. : Товарищество научных изданий КМС, 2008. 176 с.
23. Вебер М. Хозяйство и общество / пер. с нем.; под научн. ред. Л. Г. Ионина. М. : Изд-во ГУ ВШЭ, 2010. 355 с.
24. Филюк Г. Конкурентна культура в системі заходів конкурентної політики. Економічна теорія. 2011. № 3. С. 46–58.
25. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи. Економіка України. 2012. № 5. С. 18–31.
26. Сабадаш В. Екологічні конфлікти: чи будуть переможці у протистоянні за природні ресурси. Економіст. 2013. № 1. С. 6–8.
27. Гальчинський А. За межами капіталізму. Економіка України. 2011. № 9. С. 4–16.
28. Швиданенко О. Новітня парадигма глобалізації: світоцілісність чи альтернатива розвитку? Міжнародна економічна політика. 2005. № 2(3). С. 5–28.
29. Горбунов Є., Возняк С., Соловей О. Геополітичні закономірності розвитку глобального світу. Політичний менеджмент. 2010. № 2. С. 156–165.
30. Мешко Н. Глобальні та локальні наслідки інноваційного розвитку світової економіки. Вісник Львівського університету. 2008. Вип. 25. С. 286–294.
31. Буркинський Б., Горячук В. Соціальний капітал: сутність, джерела та структура, оцінка. Економіка України. 2013. № 1. С. 67–81.
32. Шедяков В. Боротьба смислів і протистояння стратегій: регіонально-цивілізаційний вимір. Політичний менеджмент. 2012. № 3. С. 31–42.
33. Хвесик М., Сундук А. Управління розвитком національної економіки в контексті дії глобальних процесів. Економіка України. 2013. № 3. С. 4–16.
34. Власюк О. Модернізація фінансової стратегії України: виклики і пріоритети міжнародного середовища та внутрішні пріоритети розвитку. Фінанси України. 2012. № 1. С. 18–27.
35. Білорус О. Структурна трансформація глобального капіталу та гіперфінансіалізація відтворювальних процесів. Фінанси України. 2016. №1. С. 7-19.
36. Human Development Report 2019. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2019>

7.3 Методична

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Методичні вказівки до практичних занять
3. Методичні вказівки для самостійної роботи
4. Конспект лекцій

8. Інформаційні ресурси

1. Науковий електронний журнал «Проблеми економіки і політичної економії» - <http://politeco.nmetau.edu.ua/uk/>
2. Журнал «Проблеми економіки» - <http://www.problecon.com/main/>
3. Науковий журнал «Економіка і прогнозування» - <http://eip.org.ua/>
4. Фаховий економічний журнал «Актуальні проблеми економіки» - <https://eco-science.net/>
5. THE WORLD BANK. - <http://data.worldbank.org/>